

แพทยสภากับการพิจารณาคดีด้านจริยธรรมของแพทย์

เอี่ยมพา กาญจนรังสิชัย, พบ., นบ., น.บ.ท.*

วิชาชีพเวชกรรม ถือเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของประชาชน ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพนี้ได้จะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และจรรยาบรรณที่เหมาะสมเท่านั้น ดังนั้นรัฐจึงต้องเข้ามาควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม โดยบัญญัติกฎหมายให้องค์กรในการควบคุมการประกอบวิชาชีพได้แก่แพทยสภา มีอำนาจหน้าที่ในการออกใบอนุญาตและเพิกถอนใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมและควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรมให้ถูกต้องตามกฎหมายและหลักวิชาการ จึงถือได้ว่าแพทยสภาเป็นองค์กรที่ได้รับมอบหมายจากรัฐให้ใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายและเป็นหน่วยงานทางปกครอง⁽¹⁾

ในประเทศไทยเราตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2525 ได้บัญญัติให้มีแพทยสภาเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม โดยกำหนดให้แพทยสภามีฐานะเป็นนิติบุคคล⁽²⁾ และมีอำนาจหน้าที่ในการขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต รับรองปริญญา และประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตร รับรองหลักสูตรสำหรับการฝึกอบรม รับรองวิทยฐานะของสถาบันทางการแพทย์ ออกหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาต่าง ๆ⁽³⁾ จะเห็นได้ว่าแพทยสภาแม้ว่าจะมิได้เป็นหน่วยงาน

ของรัฐแต่เป็นองค์กรที่รัฐมอบหมายให้ใช้อำนาจตามกฎหมาย ดังนั้นการกระทำของแพทยสภาจึงเป็นการกระทำทางปกครองที่จะต้องชอบด้วยกฎหมายและจะต้องถูกควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายโดยศาลปกครองเช่นเดียวกับหน่วยงานทางปกครองอื่น ๆ

นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ของแพทยสภาตามที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว แพทยสภายังมีหน้าที่ที่สำคัญตามกฎหมายอีกอย่างหนึ่งคือ การควบคุมจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม⁽⁴⁾ ในการออกกฎ ข้อบังคับ ทางจริยธรรม และดำเนินการสอบสวนกรณีมีการร้องเรียนว่าผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมประพฤติผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพ รวมทั้งมีมติวินัยชี้ขาด และออกคำสั่งแพทยสภาลงโทษผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ประพฤติผิดจริยธรรม โดยแพทยสภาจะมีการรับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาหรือกล่าวโทษเกี่ยวกับการกระทำผิดทางจริยธรรมของแพทย์ และดำเนินการสอบสวน หากพบว่าการกระทำผิดจริงก็อาจสั่งลงโทษแพทย์ผู้กระทำผิดนั้นๆ ได้ ซึ่งในระยะเวลา 20 ปี ที่ผ่านมาพบว่า สถานการณ์การร้องเรียน กรณีความผิดจริยธรรมของแพทย์ มีสถิติเพิ่มขึ้นทุกปี การร้องเรียนมายังแพทยสภา ในระยะ 20 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536-2556 มีทั้งสิ้น 4,435 ราย เฉลี่ย 200 ราย จากการรักษาปีละ 2 ล้านครั้ง⁽⁵⁾ ยกข้อกล่าวหา 616 ราย มีโทษตักเตือน 580 ราย ภาคทัณฑ์ 139 ราย พักใบ

* นายแพทย์เชี่ยวชาญ กลุ่มงานเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

อนุญาต 109 ราย และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม 8 ราย รวมแล้วมีการลงโทษ 836 ราย แต่ในสายตาของประชาชนผู้เสียหาย อาจมองว่าสามารถเอาผิดถึงขั้นเพิกถอนใบอนุญาตได้เพียง 8 ราย จากเรื่องร้องเรียนที่มีมากถึง 4,435 ราย ซึ่งหากพิจารณาตามความเป็นจริงแล้วจะพบว่า คดีที่ผ่านการพิจารณาของแพทยสภาจะใช้เวลาพิจารณาทุกกระบวนการกระทั่งแล้วเสร็จประมาณ 6 เดือน ถึง 1 ปี⁽⁶⁾

อย่างไรก็ตามปัญหาการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีด้านจริยธรรมของแพทยสาดังกล่าวในสายตาของผู้ร้องเรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นประชาชนผู้เสียหายพบว่าใช้เวลานานขึ้นเรื่อยๆ และยังไม่มั่นใจว่ากระบวนการพิจารณาดังกล่าวจะเป็นไปด้วยความยุติธรรมเนื่องจากคณะกรรมการแพทยสภาที่เป็นโดยตำแหน่งและที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกเป็นแพทย์ทั้งหมด⁽⁷⁾ อาจพิจารณาช่วยเหลือแพทย์ด้วยกันทำให้ผลการพิจารณาของแพทยสภามีมติยกคำร้องเสียเป็นส่วนใหญ่

กระบวนการพิจารณาคดีด้านจริยธรรมของแพทย์

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้นว่าแพทยสภาเป็นหน่วยงานทางปกครอง คำสั่งลงโทษแพทย์ทางจริยธรรมของแพทยสภาเป็นคำสั่งที่กระทบสิทธิของแพทย์ผู้รับคำสั่ง จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง ในการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งแพทยสาดังกล่าวจึงเรียกได้ว่าเป็นการพิจารณาทางปกครอง ที่จะต้องเป็นไปตามวิธีการขั้นตอนตามที่พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 กำหนด และต้องมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรม และมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ด้วย ดังนั้นคือ กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับ

คดีด้านจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2548 ใช้ระบบไต่สวน กล่าวคือเจ้าหน้าที่ซึ่งหมายถึงคณะกรรมการแพทยสภามีบทบาทสำคัญในการแสวงหาข้อเท็จจริง และในการสอบสวนจะต้องเปิดโอกาสให้โอกาสคู่กรณีซึ่งหมายถึงแพทย์ที่ถูกสอบสวนทางจริยธรรม ได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสโต้แย้ง และแสดงพยานหลักฐานของตน โดยไม่ต้องผูกพันกับคำร้องเรียน คำชี้แจง หรือพยานหลักฐานของคู่กรณี ซึ่งสิทธิของคู่กรณีตามข้อบังคับแพทยสภาภายใต้ พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มีดังต่อไปนี้

1. ได้รับการแจ้งสิทธิและหน้าที่ของตนจากเจ้าหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับคดีด้านจริยธรรมตามความจำเป็นแก่กรณี⁽⁸⁾

2. ได้รับการแนะนำเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องจากเจ้าหน้าที่ ในกรณีคำร้องเรียนหรือคำให้การมีข้อบกพร่อง หรือมีข้อความที่อ่านไม่เข้าใจ หรือผิดพลาดอันเห็นได้ชัดว่าเกิดจากความไม่รู้หรือความเลินเล่อของคู่กรณี⁽⁹⁾

3. ได้รับโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ในกรณีคำสั่งแพทยสภาอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณีจากเจ้าหน้าที่⁽¹⁰⁾

เว้นแต่ในกรณีเมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้นิ่งช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะหรือ เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำร้องเรียนหรือคำชี้แจง หรือ เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเอง การให้โอกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้อีก หรือ เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง และห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ให้โอกาสดังกล่าว ถ้าจะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ

4. ได้รับสิทธิขอตรวจดูเอกสารที่จำเป็นต้องรู้เพื่อการโต้แย้ง หรือชี้แจงหรือป้องกันสิทธิของตนได้แต่ถ้ายังไม่ได้ทำคำสั่งแพทยสภา คู่กรณีไม่มีสิทธิขอตรวจดูเอกสารอันเป็นต้นร่างคำวินิจฉัย⁽¹¹⁾

5. ได้รับสิทธิในการนำพยานความ หรือที่ปรึกษาของตนเข้ามาในการพิจารณาเกี่ยวกับคดีด้านจริยธรรม ในกรณีที่คู่กรณีต้องมาปรากฏตัวต่อเจ้าหน้าที่⁽¹²⁾

6. คู่กรณีอาจมีหนังสือแต่งตั้งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดแทนตนในการพิจารณาเกี่ยวกับคดีด้านจริยธรรม ในการนี้เจ้าหน้าที่จะดำเนินการกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับคดีด้านจริยธรรมกับคู่กรณีได้เฉพาะเมื่อเป็นเรื่องที่ผู้นั้นมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องทำการนั้นด้วยตนเองและต้องแจ้งให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้กระทำการแทนทราบด้วย⁽¹³⁾

7. สิทธิที่จะทราบเหตุผลในคำสั่งแพทยสภา⁽¹⁴⁾ และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง และ ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

8. คู่กรณีมีสิทธิโต้แย้งคำสั่งแพทยสภาโดยการฟ้องร้องต่อศาลปกครอง คณะกรรมการต้องระบุงกรณีที่อาจโต้แย้ง การยื่นคำโต้แย้งและระยะเวลาในการโต้แย้งในคำสั่งแพทยสภาด้วย⁽¹⁵⁾

9. คู่กรณีมีหน้าที่ต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงและมีหน้าที่แจ้งพยานหลักฐานที่ตนทราบแก่เจ้าหน้าที่

10. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาจากเจ้าหน้าที่เป็นกลาง⁽¹⁶⁻¹⁷⁾

ขั้นตอนกระบวนการพิจารณาคดีด้านจริยธรรมของแพทย์ (รายละเอียดดังแสดงในแผนภูมิ)

เมื่อประธานอนุกรรมการจริยธรรมได้รับคำร้องเรียนจากเลขาธิการแล้วให้ดำเนินการประชุมอนุกรรมการจริยธรรมโดยมิชักช้า เพื่อกำหนดประเด็นในการแสวงหาข้อเท็จจริง การประพจน์คดีจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม โดยการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานทั้งหมด เพื่อสนับสนุนประเด็นต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ว่าคำร้องเรียนมีมูลหรือไม่เพียงใด⁽¹⁸⁾

และเมื่อคณะอนุกรรมการจริยธรรมดำเนินการประชุมพิจารณาแล้วเสนอรายงานและความเห็นของคณะอนุกรรมการจริยธรรมต่อคณะกรรมการแพทยสภาว่าคดีมีมูลหรือไม่ หากคณะกรรมการแพทยสภาเห็นว่าป็นกรณีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานยังไม่เพียงพอต่อการพิจารณา ก็ให้กำหนดประเด็นที่ต้องการให้คณะอนุกรรมการจริยธรรมแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติม⁽¹⁹⁾

กรณีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอต่อการพิจารณาแล้ว ถ้าคณะกรรมการแพทยสภาเห็นว่าคดีไม่มีมูล ให้แพทยสภามีหนังสือแจ้งมติขอกกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษไปยังคู่กรณีเพื่อทราบ⁽²⁰⁾

ถ้าคณะกรรมการแพทยสภาเห็นว่าคดีมีมูล ให้ส่งเรื่องให้คณะอนุกรรมการสอบสวน ดำเนินการสอบสวนเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกร้องเรียนต่อไป⁽²¹⁾

แล้วเสนอรายงานต่อคณะกรรมการแพทยสภา ถ้าคณะกรรมการแพทยสภาพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะวินิจฉัย ก็ให้คณะกรรมการแพทยสภากำหนดประเด็นที่ต้องการให้คณะอนุกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม⁽²²⁾

กรณีที่ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะวินิจฉัย ก็ให้คณะกรรมการแพทยสภาวินิจฉัยชี้ขาดพร้อมเหตุผล⁽²³⁾ ว่าเป็นการประพจน์ผิดข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาราชการแห่งวิชาชีพ

เวชกรรมหรือไม่ ถ้าไม่เป็นความผิดก็ให้ยกข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษ แต่หากวินิจฉัยว่าเป็นความผิดให้ระบุด้วยว่าประพจน์ผิดหมวดใด ข้อใด พร้อมทั้งเสนอการลงโทษตามที่บัญญัติไว้และพิจารณาเหตุอันควรปราณีโดยคำนึงถึงปัจจัยดังนี้คือผู้กระทำผิดมีคุณความดีมาก่อน หรือผู้กระทำผิด รู้สึกสำนึกถึงความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น หรือผู้กระทำผิดยอมรับผิดหรือให้ความรู้แก่คณะอนุกรรมการสอบสวนอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาหรือเหตุอื่น ๆ ที่คณะอนุกรรมการเห็นว่า มีลักษณะทำนองเดียวกัน การลงโทษทางจริยธรรมให้ลงโทษอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้คือว่ากล่าวตักเตือนหรือภาคทัณฑ์หรือพักการใช้ใบอนุญาต มีกำหนดเวลาเท่าใด (ตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินสองปี) หรือเพิกถอนใบอนุญาต⁽²⁵⁾

จากนั้นให้นายกแพทยสภา เสนอมติของคณะกรรมการแพทยสภาต่อสภานายกพิเศษ เพื่อขอความเห็นชอบโดยมีชักช้า สภานายกพิเศษอาจมีคำสั่งยับยั้งมตินั้นได้ ในกรณีที่มีได้ยับยั้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับมติที่นายกแพทยสภาเสนอให้ถือว่าสภานายกพิเศษให้ความเห็นชอบมตินั้น⁽²⁶⁾ ถ้าสภานายกพิเศษยับยั้งมติใดให้คณะกรรมการแพทยสภาประชุมพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

ในการประชุมนั้นถ้ามีเสียงยืนยันไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งคณะก็ให้ดำเนินการตามมตินั้นได้ คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด และให้ทำเป็นคำสั่งแพทยสภา⁽²⁸⁾ ดังแสดงในแผนภูมิ

เมื่อสภานายกพิเศษให้ความเห็นชอบมติคณะกรรมการที่วินิจฉัยชี้ขาดหรือในกรณีที่สภานายกพิเศษยับยั้งมติใด และคณะกรรมการแพทยสภายืนยันมตินั้น ให้เลขาธิการทำคำสั่งแพทยสภา เมื่อออกคำสั่งแพทยสภาแล้วให้เลขาธิการ

ทำบันทึกคำสั่งแพทยสภาในทะเบียนผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม และให้ส่งสำเนาคำสั่งแพทยสภาไปยังผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ด้วย⁽²⁹⁾ ได้แก่ (1) คู่กรณี (2) ประธานอนุกรรมการสอบสวนและประธานอนุกรรมการจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง และ (3) ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้ถูกลงโทษ

กรณีเป็นคำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมของผู้ใด ให้เลขาธิการแพทยสภาสำเนาคำสั่งแพทยสภา พร้อมทั้งหนังสือแจ้งไปยัง⁽³⁰⁾

(1) ผู้อำนวยการกองประกอบโรคศิลปะและนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแห่งท้องที่ซึ่งผู้ถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมนั้นได้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอยู่

(2) หัวหน้าสถานitäรรวจแห่งท้องที่ซึ่งผู้ถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมอยู่

จะเห็นว่าขั้นตอนกระบวนการพิจารณาคดีด้านจริยธรรมของแพทย์ซับซ้อนในบางคดีอาจใช้เวลานานในการพิจารณา ดังนั้นอาจทำให้ประชาชนไม่มั่นใจว่าจะได้รับความเป็นธรรมเนื่องจากคณะกรรมการแพทยสภาประกอบด้วยแพทย์ทั้งสิ้น และการอธิบายมักใช้แต่ศัพท์ทางการแพทย์ ซึ่งประชาชนทั่วไปไม่เข้าใจ

```

graph TD
    A[ผู้กล่าวหา/ผู้กล่าวโทษทำเรื่องร้องเรียนต่อแพทยสภา] --> B[เลขานุการแพทยสภา]
    A --> C[ตรวจสอบข้อร้องเรียน]
    B --> D[เรื่องไม่นานกว่า 3 ปี]
    B --> E[เรื่องไม่นานกว่า 3 ปี]
    D --> F[เสนอกรรมการระงับเรื่อง  
แจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบ]
    E --> G[ประธานอนุกรรมการจริยธรรม]
    G --> H[พิจารณาว่าคดีมีมูล]
    G --> I[ไม่มีมูลเพียงพอ]
    H --> J[คณะกรรมการแพทยสภา]
    I --> K[ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอ]
    I --> L[ข้อเท็จจริงไม่เพียงพอ]
    K --> M[คดีไม่มีมูล]
    K --> N[คดีมีมูล]
    M --> O[ยกข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษ]
    N --> P[เลขานุการทำหนังสือแจ้งมติ  
(ยังไม่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง)]
    P --> Q[ประธานอนุกรรมการสอบสวน]
    Q --> R[ทำการพิจารณาว่า  
เวชกรรมหรือไม่]
    Q --> S[ผู้ถูกร้องเรียนประพฤติผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพ  
อย่างไร เสนอ รายงานต่อ]
    R --> T[คณะกรรมการแพทยสภา]
    S --> T
    T --> U[ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอ]
    T --> V[พยานหลักฐานไม่เพียงพอ]
    U --> W[ไม่เป็นการประพฤติผิด]
    U --> X[เป็นการประพฤติผิดข้อบังคับแพทยสภา]
    W --> Y[ยกข้อกล่าวหา  
หรือข้อกล่าวโทษ]
    X --> Z[ระบุมติหมวดใดข้อใด]
    Z --> AA[พร้อมเหตุอันควรปราณี ลงโทษอย่างใด]
    AA --> AB[นายกแพทยสภาเสนอมติต่อสภานายกพิเศษ]
    V --> AC[ยับยั้ง]
    AC --> AD[ยื่นยัน]
    AD --> AE[เห็นชอบ/ไม่ยับยั้งภายใน 15 วัน]
    AE --> AF[คำสั่งแพทยสภา]
    AF --> AG[คำสั่งแพทยสภา]
  
```

การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของมติของคณะกรรมการแพทยสภาและคำสั่งแพทยสภาโดยศาลปกครอง

ตามที่ได้กล่าวไว้ตอนต้นแล้วว่าคำสั่งแพทยสภาเป็นคำสั่งทางปกครอง ผู้เดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งดังกล่าวอาจโต้แย้งความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งดังกล่าวโดยเสนอคดีให้ศาลปกครองพิจารณาได้ ซึ่งการฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อให้ศาลตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งแพทยสภาดังกล่าวอาจมีได้หลายกรณี ได้แก่

กรณีที่ 1 (A)

คณะกรรมการแพทยสภาพิจารณามีมติให้ระงับเรื่อง เนื่องจากกล่าวหาหรือกล่าวโทษเมื่อพ้นกำหนดเวลา ตามข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับคดีด้านจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พศ.2548 ข้อ 9 ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา 42 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พศ. 2542

กรณีที่ 2 (B)

เมื่อคณะกรรมการแพทยสภาได้รับรายงานและความเห็นของคณะอนุกรรมการจริยธรรมแล้ว ถ้าคณะกรรมการแพทยสภาเห็นว่าคดีไม่มีมูล (ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พศ.2548 มาตรา 35 และข้อบังคับแพทยสภาฯ ข้อ 53) ให้แพทยสภามีหนังสือแจ้งมติยกข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษไปยังคู่กรณีเพื่อทราบ มติคดีไม่มีมูลนี้ไม่ใช่กรณีที่อยู่ภายใต้บังคับที่จะต้องทำเป็นคำสั่งแพทยสภาตามแบบที่กำหนดในข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับคดีด้านจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2548 ข้อ 57 และมีได้มีบทบัญญัติในข้อบังคับแพทยสภาว่าให้ทำคำสั่งในรูปแบบใด จึงต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

โดยอนุโลม⁽³¹⁾ ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองไว้เป็นการทั่วไป (คดีหมายเลขคำที่ อ.977/2556) ต้องถือว่ามติดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองกล่าวคือเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว⁽³²⁾ ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง⁽³³⁾ และโดยที่มติดังกล่าวไม่อาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการผู้แจ้งมติได้⁽³⁴⁾ คู่กรณีจึงสามารถนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้เลย โดยไม่ต้องมีการอุทธรณ์ก่อน โดยสามารถนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ภายใน 90 วัน นับแต่วันได้รับแจ้ง⁽³⁵⁾

กรณีที่ 3 (C)

ถ้าคณะกรรมการแพทยสภาเห็นว่าคดีมีมูลให้ส่งเรื่องให้คณะอนุกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนตามขั้นตอนต่อไป ความเห็นของคณะกรรมการแพทยสภาว่าคดีมีมูลนี้ยังไม่ถือเป็นคำสั่งทางปกครองเนื่องจากจะต้องส่งเรื่องให้คณะอนุกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนแล้ว เสนอรายงานต่อคณะกรรมการแพทยสภาเพื่อให้คณะกรรมการแพทยสภาวินิจฉัยชี้ขาดพร้อมเหตุผลและนายกแพทยสภา ต้องเสนอมติต่อสภานายกพิเศษเพื่อขอความเห็นชอบหรือยับยั้งแล้วเลขาธิการแพทยสภาจึงทำคำสั่งแพทยสภาและส่งสำเนาคำสั่งแพทยสภาไปยังผู้เกี่ยวข้องต่อไป

ความเห็นของคณะกรรมการแพทยสภาว่าคดีมีมูลนี้ไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง ยังไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย เพราะต้องมีขั้นตอนดำเนินการเพื่อให้มีการออกคำสั่งและการแจ้งคำสั่งของแพทยสภาต่อไปอีก เป็นเพียงการเตรียมการเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง คู่กรณีจึงยังไม่มีสิทธิฟ้องศาลปกครอง

กรณีคดีมีมูลและเรื่องได้ผ่านคณะกรรมการ สอบสวนมายังคณะกรรมการแพทยสภาแล้ว

มติแพทยสภาตามพระราชบัญญัติวิชาชีพ
เวชกรรม พ.ศ.2525 มาตรา 39 วรรคสี่
(1.ยกข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษ 2.ว่ากล่าวตักเตือน
3.ภาคทัณฑ์ 4.พักใช้ใบอนุญาตไม่เกิน 2 ปี 5.เพิกถอน
ใบอนุญาต) จะแยกออกเป็น 2 กรณีคือ

กรณีที่ 4 (D)

ไม่เป็นการประพฤติดัดข้อบังคับแพทยสภา
ยกข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษ

กรณีที่ 5 (E)

เป็นการประพฤติดัดข้อบังคับแพทยสภา
(ผิดหมวดใดพร้อมเหตุอันควรปราณีลงโทษอย่างไร)

มติทั้งสองกรณี ดังกล่าวต้องได้รับความ
เห็นชอบจากสภานายกพิเศษจึงจะดำเนินการตามมติ
ได้แล้วจึงจะออกมาเป็นคำสั่งแพทยสภา ดังได้อธิบาย
แล้วว่า**คำสั่งแพทยสภา** เป็นคำสั่งทางปกครอง⁽³²⁾

คำสั่งยกข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษของ
แพทยสภาหรือคำสั่งลงโทษของแพทยสภานั้น
มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง เนื่องจากกระทบต่อ
สถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลแต่ด้วยเหตุ
ที่คำสั่งของแพทยสภานั้น เป็นคำสั่งในรูปของ
คณะกรรมการจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับให้ต้องอุทธรณ์
คำสั่งทางปกครองก่อนฟ้องคดี⁽³⁶⁾ คู่กรณีจึงสามารถ
นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้เลย โดยไม่ต้อง
มีการอุทธรณ์คำสั่งก่อน โดยสามารถนำคดีมาฟ้องต่อ
ศาลปกครองได้ภายใน 90 วัน นับแต่วันได้รับแจ้ง
คำสั่งแพทยสภานั้น^(35,37,38) ผู้ได้รับผลกระทบ
จากคำสั่งของแพทยสภาทั้งสองกรณี คือ กรณีที่
แพทยสภามีคำสั่งยกข้อกล่าวหาหรือกล่าวโทษ
และในกรณีที่แพทยสภามีคำสั่งลงโทษพักใช้หรือ
เพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทย์
ผู้ที่ได้รับผลกระทบ สามารถนำเรื่องมาฟ้องต่อ
ศาลปกครอง เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งได้โดยไม่ต้อง

อุทธรณ์ก่อน เหตุที่ต้องฟ้องศาลปกครองเพราะ
เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางปกครอง
ของแพทยสภา อันเป็นคดีปกครองที่อยู่ในอำนาจ
พิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง⁽³⁹⁾

กรณีที่มติดังกล่าวยังไม่ผ่านความเห็นชอบ
จากสภานายกพิเศษก็ยังไม่มียุติบังคับตามกฎหมาย
เพราะต้องมีขั้นตอนดำเนินการเพื่อให้มีการออกคำสั่ง
และการแจ้งคำสั่งของแพทยสภาต่อไปอีก มติที่ยัง
ไม่ผ่านความเห็นชอบจากสภานายกพิเศษเป็นเพียง
การเตรียมการเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง คู่กรณี
จึงยังไม่มีสิทธิฟ้องศาลปกครอง⁽⁴⁰⁾

จะเห็นได้ว่า กระบวนการพิจารณาดังกล่าว
มีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรม และมีมาตรฐาน
ในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนด
ไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
พ.ศ. 2539 เป็นกระบวนการพิจารณาที่มีการทบทวน
หลายชั้น ได้แก่ การทบทวนของคณะกรรมการ
จริยธรรม การทบทวนของคณะกรรมการสอบสวน
การทบทวนของคณะกรรมการแพทยสภา (ดังแสดง
เป็นเส้นลูกศรที่มีทิศทางย้อนขึ้นเส้นประในแผนภูมิ)
กว่าจะออกมาเป็นคำสั่งแพทยสภา คำสั่งแพทยสภา
เป็นคำสั่งทางปกครอง ผู้เดือดร้อนเสียหายอาจฟ้อง
คดีต่อศาลปกครองเพื่อให้ศาลปกครองตรวจสอบ
ความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งแพทยสภาได้
ผู้เดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งแพทยสภาอาจเป็นได้
ทั้งแพทย์ที่ถูกคำสั่งแพทยสภาลงโทษ หรือผู้ร้องเรียน
กรณีที่แพทย์สภามีคำสั่งยกคำร้องหรือสั่งลงโทษแพทย์
น้อยกว่าที่ควรจะเป็น จากรายละเอียดที่กล่าวมา
ทั้งหมดข้างต้น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะทำให้ประชาชน
ไม่ว่าจะเป็นแพทย์ที่ถูกคำสั่งแพทยสภาลงโทษ
หรือผู้ร้องเรียน มั่นใจได้ว่า จะได้รับความเป็นธรรม
การพิจารณากระทำด้วยความละเอียดถี่ถ้วน
ได้มาตรฐาน มีหลักประกันความเป็นธรรมตามที่
กฎหมายกำหนด⁽⁴¹⁾

เอกสารอ้างอิง

1. มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่ปรับปรุง สิงหาคม 2543 ; วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. <http://www.baanjomyut.com/library/law/83.html>.
2. มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. http://www.moph.go.th/ops/minister_06/office2/doctor%20law.pdf.
3. มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [21 หน้า] http://www.moph.go.th/ops/minister_06/Office2/doctor%20law.pdf.
4. มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [21 หน้า] http://www.moph.go.th/ops/minister_06/Office2/doctor%20law.pdf.
5. ผู้จัดการออนไลน์. คุณภาพชีวิต . [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. <http://www.managmer.co.th/qlo/viewNew.aspx?NewsID=1570000067503>
6. มติชนออนไลน์. แพทย์สภาเผยยอดฟ้อง หมอผิดจริยธรรมพุ่ง 202 กรณี เผยช่องทางใกล้เกลี้ยดีกว่าฟ้องร้อง. [ออนไลน์] [16 มิถุนายน 2557].
7. มาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 525. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [21 หน้า] http://www.moph.go.th/ops/minister_06/Office2/doctor%20law.pdf.
8. มาตรา 27 วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. http://www.oic.go.th/content/act/5_2539.pdf
9. มาตรา 27 วรรคสอง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. http://www.oic.go.th/content/act/5_2539.pdf
10. มาตรา 30 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. http://www.oic.go.th/content/act/5_2539.pdf
11. หลักประกันความเป็นธรรมตามมาตรา 31 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. http://www.oic.go.th/content/act/5_2539.pdf
12. หลักประกันความเป็นธรรมตามมาตรา 23 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. http://www.oic.go.th/content/act/5_2539.pdf
13. หลักประกันความเป็นธรรมตามมาตรา 24 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. http://www.oic.go.th/content/act/5_2539.pdf
14. หลักประกันความเป็นธรรมตามมาตรา 37 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. http://www.oic.go.th/content/act/5_2539.pdf
15. หลักประกันความเป็นธรรมตามมาตรา 40 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. http://www.oic.go.th/content/act/5_2539.pdf
16. หลักประกันความเป็นธรรมตามมาตรา 13-20 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. http://www.oic.go.th/content/act/5_2539.pdf
17. ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับคดีด้านจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2548 ข้อ 21-26. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. <http://law.longdo.com/law/532/sub39995>

- [illegible]

34. มาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. http://www.oic.go.th/content/act/5_2539.pdf
35. มาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง. . [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. http://www.oic.go.th/content/act/5_2539.pdf
36. มาตรา 44 ประกอบมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. http://www.oic.go.th/content/act/5_2539.pdf
37. ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับคดีด้านจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2548 ข้อ 65. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่ปรับปรุง 28 กรกฎาคม 2548 ; วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. <http://law.longdo.com/law/532/sub39995>.
38. คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 831/2549. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. <http://www.lawwebservice.com/learning/mod/forum/discuss.php?d=2>
39. มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง. . [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. http://www.oic.go.th/content/act/5_2539.pdf
40. คำสั่งที่ 72/2544 (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา). [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. http://www.oic.go.th/content/act/5_2539.pdf http://www.admincourt.go.th/00_web/02_kadee/02_accuse/02_acc05.htm.
41. มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. [อินเทอร์เน็ต] ; [วันที่อ้างถึง 16 มิถุนายน 2557]. [23 หน้า]. http://www.oic.go.th/content/act/5_2539.pdf